

5.

Tuz, Yan Ürünleri ve Tuzdan Elde Edilen Ürünlerin Kullanım Yerleri

Kimya sanayii gelişinceye kadar, derilerin muhafazası, hayvanların gıdası v.s. amaçlar için kullanılan mütevazî miktarlar hesaba katılmadığı taktirde mutfak veya sofraya tuzu her zaman yalnız insanların besin maddesi olarak kalmıştır. Besin maddesi olarak tuz tüketimi, Türkiye'de birey başına yılda 7 kg. civarında kalmış, diğer ülkelerde ise, kimya sanayii dışında tüketim, 10 ilâ 15 Kg. arasında olmuştur.

Bugün, kimya sanayiinin gelişmesi nedeniyle sodyum tuzları ve yan ürünlerine olan talep gittikçe artmaktadır. Nitekim, sanayii bakımından gelişmiş memleketlerde, tuz tüketimi, birey başına 100 ilâ 200 kg.'a yükselirken Türkiye'de 1970 yılında 18 kg. olmuştur.

KULLANIM YERLERİ :

Sanayiinin büyümesi ve teknolojinin devamlı gelişmesi tuzun kullanıldığı yeni sahaların doğmasına sebep olmuştur.

Bugün dünyadaki tuzun (NaCl) kullanım alanları aşağıda belirtilmektedir :

1 — BESİN MADDESİ OLARAK

- a — Yemeklerde
- b — Ekmek yapımında

2 — TARIM ALANINDA

- a — Hayvan yeminde
- b — Hayvan yalamasında

- c — Ağaç bakımında
- d — Yabani otların imhasında

3 — TIP ALANINDA

- a — Enjeksiyonda
- b — Kompres yapımında

4 — TRAFİK ALANINDA

- a — Karayollarında buz mücadelesinde
- b — Demiryollarında buz mücadelesinde

5 — SANAYİDE

- a — Küçük sanayide
  - Konserve yapımı
  - Et ve balık
  - Mandıracılıkta (Tereyağ, peynir yapımı)
  - Gübre
  - Dericilik
  - Kozmetik alanında
  - Suyun sertleştirilmesinde
- b — Büyük sanayide,
  - Çeliğe sertlik vermede
  - Emaye yapımında
  - Soğutmada
  - Tekstil alanında

- c — Kimya sanayiinde
- Sodyum Karbonat Üretiminde,
    - A — Sodyum Silikat
    - B — Sodyum Hidroksit
    - C — Monosodyum fosfat
    - D — Disodyum fosfat
    - E — Sodyum bikarbonat
    - F — Sodyum Kromat
    - G — Sodyum Bisulfit
    - H — Sodyum Sülfat
  - Klorin Üretiminde,
    - A — Hidroklorik asid
    - B — Etilan diklorid
    - C — Trikloroetilen
    - D — Etilen Klorohidrin
    - E — Karbon tetraklorid
    - F — Propilen Klorohidrin
    - G— Perkloro etilen
    - H — Sodyum hipoklorid
    - K — Trikloro etilen
    - L — Kloro benzen
    - M — Kalsiyum hipoklorid
    - N — O-ve-p-dikloro benzen
    - O — Metil Klorid
    - P — Kloral
    - Q — Kloro asetik asid
  - Sodyum Hidroksit Üretiminde,
    - A — Alumina
    - B — Fenol
- C — Yağların rafinasyonun da
- D — Sodyum hipoklorid
- E — Beta naftol
- F — Sodyum sülfat
- G— Gliserin
- H — Hidrojen
- Sodyum Üretiminde,
    - A — Sodyum - kurşun bileşiği
    - B — Sodyum peroksit
    - C — Sodamid
  - Sodyum Sülfat Üretiminde, .
    - A — Glauber tuzu
    - B — Sodyum sülfat
    - C — Sodyum Silikat
    - D — Sodyum tiyosülfat
  - Kalsiyum Kloride Üretiminde
  - Sodyum Nitrate Üretiminde,
  - Hidroklorik Asidi Üretiminde,
  - Sodyum Siyanid Üretiminde,
    - A — Hidrojen siyanid
    - B — Adiponitrile**
  - Sodyum Bisülfat Üretiminde,
  - Sodyum Klorad Üretiminde,
    - A — Potasyum Klorad